

התוכן הבא כולל:

- כתובה מְנַקֶּדֶת שנכתבה על ידי ר' וייס ויונה רַנַק, בעזרת אביהם הרב רפאל פרץ בן שמחה וחנה רנן וכמה ממורי יונה ור'; כתובה זו מופיעה חסרת הסברים ואחר כך מלאת הסברים.
- והשגות (שמופיעות בהערות שוליים) לכתובה האשכנזית הנפוצה שְׁבָרַב שְׁמוּשׁ.

הפירושים נכתבו על ידי יונה, ומאושרים (ולפעמים מתוקנים) על ידי ר'. כל שגיאה ושגיאה נכתבה על ידי יונה.

The following contents include:

- The vocalized *Ketubbah* written by Raysh Weiss and Jonah Rank, with the help of their father Rabbi Perry Raphael Rank and several teachers of Jonah's and Raysh's; this *Ketubbah* appears first without directions, and then with directions.
- A critical commentary (in footnotes) on a "traditional," widespread Ashkenazic *Ketubbah*.

All notes have been written by Jonah, but approved (and often improved) by Raysh. All mistakes by Jonah.

נקוד ובטוי הטקסט

בְּסִיעָתָא דְשָׁמַיָא

ב _____ בשבֿת ב _____ לַחֹדֶשׁ _____ שְׁנַת _____
לְבָרִיאת עוֹלָם לְמַנְיָן שְׁאַנּוּ מוֹנִין כָּאן ב _____ אִיךְ נַפְשָׁא ד
וְנַפְשָׁא ד _____ כְּתַבּוּ חֲדָא לְתַנְיִיתָא בְּשִׁטְרִין דְּכּוֹלָא נַפְשָׁא אִיקְדָּשְׁתָּ לְכּוֹלָא דִּילָהּ
כְּדַת מוֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל וְתַרְתִּיהוֹן לִיפְלָחֹן וְלִזְקִירָן וְלִיּוֹנָן וְלִיפְרָנְסֹן חֲדָא לְחֲדָא כְּהַלְכוֹת יְהוּדָאִין וְאִיךְ דְּכּוֹלָא אִידֵךְ
דְּכַתִּיב לְעִיל קָבִיל עַל תַּרְתִּין נַפְשָׁתָנָא הָלִין בְּמִנְא דְּכָשֵׁר לְמִיקְטֹר וְהַכֵּל שְׂרִיר וְקִים

נְאוּם _____

נְאוּם _____

With the help of Heaven:

On _____ of the _____ of the month of _____ in the year _____, as we
count here in _____, behold, the soul of _____ and the soul of _____
wrote one to the other in documents indicating that the entirety of each soul is consecrated one to the
other in accordance with the law of Moses and Israel. They both shall serve, cherish, sustain, and
support one another, in accordance with the laws of the Jews. Behold, all that which is written above
has been accepted upon these two souls in the valid manner of interconnecting souls. All of the above is
in proper, good standing.

The word of _____

The word of _____

לגבי ביטוי וניקוד הטקסט לעיל:

מתחת לאות ב' שמתקדמת לפני מספרי התאריך ולפני המקום, ומתחת לאות ד' שמתקדמת לפני שמות הנפשות המתקשרות, הניקוד אינו נכתב מפני שהתנועה הנכונה תלויה על ההברה שבאה לאחר אות הקידומת. אם לא נידון אחרת להלן, קידומות אלו מנוקדות בשווא. אם ההברה הבאה לאחר הקידומת מתחילה בשווא (◌), הבי' או הד' המתקדמת מנוקדת בחיריק (◌). (וְרָאוּ כִּי לְדִיק שְׁהָשׂוּא הָהוּא, אַע"פ שְׁהוּא כְּרָגִיל מְבוּטָא כְּשׁוּא נַע, נִהְפֵךְ לְשׁוּא נַח שְׁאִינוּ מְבוּטָא.) אם האות הבאה לאחר הבי' או הד' מתחילה בחטף פתח (◌), המתקדמת מתחילה בפתח (◌); אם הבאה בחטף סגול (◌), המתקדמת בסגול (◌); אם הבאה בחטף קמץ (◌), המתקדמת בקמץ (◌). לעיל, כל שְׁוָא נַע (שיש להם תנועה מבוטאת, כנגד שווא נח שאינו מבוטא תנועתית) מוֹדָא מְסָמֵן בְּסִימָן רַפָּא (◌) שהוא מסמל את השווא שיש לו תנועה. מפני שאיננו היום בקיאים בדקדוק ארמית קלסית (אף אם יש סגנון ארמית כזו), יש שְׁוָאִים לעיל שאינם ידועים הלא אם כן מבוטאים, ואלה אינם מסומנים בסימן רפא. ועוד, לא ידוע כעת מהי ההברה הזקוקה להדגשה בכל מילה ומילה. אף על זה לעיל סימן מתג (◌) מושם מתחת לאות המתחילה כל הברה המודגשת ביותר במילה שהבהרתה המודגשת אינה בהברה האחרונה באותה מילה. בכל זאת, אינן כל הדגשות המילות מסומנות בגלל מעורפלות הדגשותן.

Regarding the Above Text's Vocalization and Pronunciation

Beneath the prefixal letters *bet* (ב) and *dalet* (ד) after which underlined spaces (_____) follow, there is no vowel marked. These letters are pronounced differently dependent upon the vowel beneath the letter that follows the prefixes. Unless indicated otherwise here, the vowel beneath these prefixal letters should be a *sheva* (◌). If the vowel beneath the letter that follows the prefix is a *sheva* (◌), then the prefixal letter becomes vocalized with a *hirik* (◌) (and notably the *sheva* here will become a *sheva nah*, which produces no vowel sound). If the letter following the *bet* or the *dalet* has a *hataf patah* (◌), the *bet* or *dalet* will have a *patah* (◌); if the second letter has a *hataf segol* (◌), the *bet* or *dalet* will have a *segol* (◌); if the second has a *hataf kamatz* (◌), the *bet* or *dalet* will have a *kamatz* (◌). Above, *sheva na*, which produces a vowel sound (as opposed to the silent *sheva nah*), is marked with a *rafe* mark (◌). Because the intricacies of classical Aramaic grammar are unknown today (and it is unknown if a "classical" grammar ever existed), there are several *sheva* vowels above the pronunciation of which is unknown, and they have not been marked with a *rafe*. Similarly, which syllable gets accented in many Aramaic words remains unknown. Nonetheless, in certain words where the syllabic emphasis is known to be *not* the final syllable of a word, a *meteg* (◌) appears beneath the consonant beginning the *known* accented syllable.

To be filled out / למילוי

בס"ד

ב [מספר היום בשבוע] בשבת ב [מספר היום בחודש] לחדש [שם החודש] שנת [מספר השנה]
לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן ב [שם המקום] איך נפשא ד [שם אחת משתי הנפשות המתקשרות]
ונפשא ד [שם האחרת משתי הנפשות המתקשרות] כתבו חדא לתנייתא בשטרין דכולא נפשא איקדשת
לכולא דילה כדת משה וישראל ותרתיהון ליפלחן ולוקירן וליזונן וליפרנסן חדא לחדא כהלכות יהודאין ואיך
דכולא אידך דכתיב לעיל קביל על תרתין נפשתנא הלין במנא דכשר למיקטר והכל שריר וקים

נאום

נאום

With the help of Heaven:

On (day of the week) of the (day of the month) of the month of (month) in the year (year), as we count here in (location), behold, the soul of (name of one member of the couple) and the soul of (name of the other member of the couple) wrote one to the other in documents indicating that the entirety of each soul is consecrated one to the other in accordance with the law of Moses and Israel. They both shall serve, cherish, sustain, and support one another, in accordance with the laws of the Jews. Behold, all that which is written above has been accepted upon these two souls in the valid manner of interconnecting souls. All of the above is in proper, good standing.

The word of (name of one of the two witnesses)

The word of (name of the other of the two witnesses)

“Deviations” from the “standard” Ashkenazic text, in footnotes / מהנוסח “חריגות” האשכנזי ה”נפוץ”, מילה במילה בהערות שוליים

1 _____ בשבת _____ לחדש _____ שנת חמשת אלפים ושבע מאות _____ לבריאת עולם למנין
שאלנו מונין פה² _____ איך שה”ה³ _____

1 אין חובה לומר “ב” או לא לומר “ב.” החלטנו שנתחיל ב”ב” כדי לא לקצר את כוונת הכתב.

We opted (given that there is no obligation either to exclude, or not to include) to include the prepositional *bet* (meaning “on”) in order to be more specific.

2 גם אומרים “כאן.” המילה “כאן” מצאה יותר חן בעינינו.

The Hebrew *kan* and *poh* both mean “here.” The word *kan* seemed more appropriate to us.

3 מסורת כתיבת ה”ה (“החתן המהולל”) מעמידה לפחות שתי קושיות בעינינו: (א) לא רצינו שאחד משנינו יקרא “חתן” או “כלה” כי רצינו גם שנקרא באותו כנוי; (ב) וייתכן שכנויים אלה מציינים תפקידים שייכים לעסקה יותר מאשר שראוי בעינינו לגבי טקס שמתפגן להדגיש את מערכת היחסים המתפתחת והמתקדשת והמתקיימת ברגע קדוש זה. (בקצור, בגלל הנסיאלוציה של האות האחרונה במילה ייתכן לפי דעת יונה שמילת “חתן” היא במקורה “חתם”, כינוי למי שחותם בטבעתו את כלות הקנין -- שממנו יוצאת מי שמכנה “כלה” -- בסוף, העסקה.) ועוד, רצינו לא לזהות או להזכיר את מגדרינו במשך הטקס כי ידוע שיש הרבה בני אדם שאסור להם להתחתן על מנת צירוף שני המינים המתפגנים להתחתן (כגון כשיש שני בני אדם מאותו המין או ממין או מגדר שאינו “גברי” או “נשי” לגמרי), ולכך רצינו להכין ולהשתתף בטקס שיועיל לזוגות מרכיבי כל צירוף מינים -- לא רק את הצירוף של שנינו אלא כל מיני צירופי זוגות.

לכאורה, נקטנו לשון “נפש קשורה” (כי לכל בני אדם יש נפש) שפרזה זאת (שמופיעה מרמזות במקור בבראשית מד:ל) מסמלת את נאמנותם והידדותם ואהבתם וסמליותם התפקידים שבהם בחרנו ביום גדול זה, ולא בשום מקרה השתמשנו בכינויים “חתן” פְעִיל וסוחר ו”כלה” נכנעת ונמכרת. מפני שכתובה היא טקסט ארמי, תרגמנו את הפרזה “נפש קשורה” לארמית, “נפשא קטורה”. אך לפני שמקשרים נפש אחת לנפש אחרת, כל נפש קיימת לבדה. ועוד, תוכן הכתובה אמור לכלול מידע לגבי פרטי האירוע הטקסי שהתרחש. לכך הכתובה עצמה אינה מפנה לשתי הנפשות כנפשות קשורות. קישור הנפשות עצמה אכן היתה נזכרת בלשון שבע הברכות שערכנו, ובשנית בְטוּי זה, התרגשנו איזה מן החלפת הַיּוֹתָנוּ.

לגבי עֲנִינֵי הרקע ההלכתי שכנגדו שְנוּי לשון “קידושין” מהמשנה ואת המקור התורתי שממנו יצא לשוננו “נפש קשורה” (כי, אכן, פרטי הטקס הם מרכיבים עקרוניים במערכתנו המתחַכֶּמֶת), נפְרָסָם בקרוב את חֲשׁוֹבֵינוּ.

The tradition of writing (ה”ה) *heh heh* (an abbreviation for *hehatan hamhullal*, “the praised groom”) was challenging for us from at least two perspectives: (1) We did not want that either of us be called *hatan* (a “groom”) or *kallah* (a “bride”), for we each wanted each of us to be called by the same term; and (2) it may be that the words *hatan* and *kallah* are words that sound more like a business-deal than we would like in a ceremony intending to highlight our relationship being developed, sanctified and established in this sacred moment. (In short, through the “nasalization” of the final letter in the word *hatan*, making the *n* less distinct, in Jonah’s opinion, it may be that the word *hatan* comes from a nasalized version of the word *hatam*, meaning “he signed”—as in, “he signed” with his ring the finalization of the transaction. Indeed one fine word for indication the finalizing or finishing of something comes from the same root as the word *kallah*, as is commonly sung regarding God’s completing the Heavens and the Earth—*Vaykhullu hashamayim v’ha’aretz*.) Moreover, we wanted neither to indentify nor to mention our gender during the ceremony, for we know that there are many people who are not permitted to marry on account of the particular combination of the two genders intending to marry. (The most widely known of such cases happens with two people of the same sex, or where one or both members either personally do not

identify or are commonly not identified as strictly “female” or “male.”) Given all this, we wanted to design, and to participate in, a ceremony that is useful for couples comprising any combination of genders—not just our own combination of genders, but all possible combinations.

In light of this, we chose the language of *nefesh keshurah* (“a bound soul,” language referenced in Genesis 44:30)—as every person has a soul. *Nefesh keshurah* alludes to the mutuality, love and symbolism of the roles which we took on on this special day; at no point did we use the dominant mercantile term *hatan* or the submissive “sold” term *kallah*. Because the Ketubah is an Aramaic text, we translated the phrase *nefesh keshurah* into Aramaic: *nafsha keturah*. However, before any soul can be bound to another, each soul must stand on its own. Moreover, the content of the ketubah is supposed to include information regarding the details of the ritual event having taken place. Therefore, the ketubah itself does not refer to the two souls exactly as *nefashot keshurot* (“bound souls”). The binding of the souls itself is nonetheless recalled in the language of the text we edited of the *Sheva Berakhot* (“Seven Blessings” that finalize the married status of the couple). At the moment of the moment of the utterance of *nefashot keshurot* during our *Sheva Berakhot*, we felt a change in our very being.

Regarding the *Halakhic* (Jewish legal) backdrop against which the change of the language from *kiddush* (“sanctification,” or “reservation” of the passive partner getting married; the language of the Mishnah) to *kishur* (“connection,” our language), and regarding the Biblical context in which the language of *nefesh keshurah* first appears (and, indeed, every little detail of our ceremony yields serious phenomenological and philosophical differences in the highly nuanced “system” that is Jewish living), we intend soon, in a forthcoming piece, to write more about these considerations.

4 מפני ששנוי מעמדינו הופעל על ידי כתיבה ולא על ידי אמירה, אין לנו שום לשון אמירה בכתובתינו. ועוד, מפני שעדים חתמו ב־זמנית את שני שטרנו (אחד מיונה לְרַ ואחד מִר ליונה), הפעולה המפעילה של הטקס היה הידדי ולא שני מעשים שאחד מהם השיב או הגיב בגלל המעשה השני, המילה שאותה נקטנו במקום “אמר” לא היתה פועל ביחיד אלא פועל ברבים: “כתבו.” על מנת ההידדות, הוספנו “חדא לתנייתא” (“אחת לשנייה” בעברית; אכן, “נפשא” היא מילה נקבית) להדגיש שלא היו נושא אחד ומושא אחד אלא שני נושאים ומושאים מערפלים קְזִמִים ב־זמנית עד כדי שמערפל מי הנושא ומי הנִשָּׂא או אפילו אם יש דבר כנושא ונשא בתחום קשור נפשות זה.

Because our shifting statuses were enacted by way of writing, rather than by way of speech, we do not refer to any speech acts in our Ketubah. Moreover, because our witnesses simultaneously signed our two *Shetarot* (“documents” indicating our intentions to become sanctified to one another by way of the binding of our souls—one *Shetar* written by Raysh to Jonah, and one *Shetar* by Jonah to Raysh), the “enacting” action of the ceremony was mutual, and neither action (that is, the signing of a *Shetar*) was in any way a response or reaction to the other action (the signing of another *Shetar*). Instead of indicating that one party “said” anything to another party, we chose to indicate in the plural that “[the two parties] wrote...” and, on account of the mutuality of the scenario, we added “one to the other”—further highlighting that this binding of souls was not a case of there being one subject acting upon an object, but two blurred “subjects” and “objects” existing simultaneously, such that it is ambiguous who is the subject and who is the object, or if such terms can even exist in the realm of this *Kishur Nefashot*.

5 מילה זו אינה שִׁיכָת לטקסט שלנו על מנת נְשִׂיָה מילה זו בהגדרת מין ורימוז שיש הבדל בין תפקידי איש או אישה בסדר נְשׂוּאִין. אכן בטקסט שלנו, אינו משנה מהו המגדר של שתי הנפשות העומדות להתחתן כי שתיהן משתתפות ועושות אותם הדברים במשך כל הטקס (לפי מנהגינו).

This word is not appropriate to our text, given its inclination both to assign or to indicate gender or sex, and to imply that there is a difference between the roles of men or women in a marital ceremony. Indeed, in our text, the gender of either soul-to-be-bound does not matter, because both parties participate and act in all the same ways during the ceremony we created.

6 כדי לדיק, הוספנו כאן את המלה "בשטרין" ("בשטרות") כדי להזכיר איך הפעלנו את קדשת אֶחָדָנו (שמשנה קידושין א:א כותב לגבי הפעלת נישואין שיש שלוש דרכים להפעיל: "בכסף בשטר ובביאה"). דִּיקְנוּ איך נכנסנו לתוך קדשת מערכת היחסים המתחדשת שלנו.

במקום "הוי לי לאנתו" כתבנו, "דכולא נפשא איקדשת לכולא דילה" ("שכל הנפש מקודשת לכל הנפש שלה [האחרת]"). אכן, "היי לי לאשה" אינה מועילה בטקס שבו מישהו כותב או אומר משפט שמתכנן להפעיל נישואין אצל כל אלה שאינם מודהים כאשה: גבר, אנדרוגינוס, טְרַנְסִי או טרנסית, הֶרְמָפְרוֹדִיט, אִינְטֶרְסֶקְס, טומטום, ועוד.

האמת היא שלשון קידושין שמופנה פה קצת בְּעֵינֵי עַל שֵׁם הַמְכִירָה הַמְדַמָּת בְּשׁוֹרֵשׁ הַמִּילָה "קידוש", שהיא ענין שְׁעֲבוֹד (כמו שלמילים "מאורסת" ו"מקודשת" יש אותן משמעויות והשלכות בתוספתא קידושין א:א [במהדורת ליברמן], שבה כתוב, "האשה נקנית... וקונה את עצמה... כיצד? נתן לה כסף [או שוה כסף], אמי לה, 'הרי את מקודשת לי', 'הרי את מאורסת לי', 'הרי את לי לאיתא' -- הרי זו מקודשת").

לכאורה, הֶחְלַטְנוּ להזכיר לא את הקידושין המוכרים ממסורתם התלמודים ורוב פוסקי הלכת היהדות (לפחות, עד עתה), אלא את הקידושין משל עצמינו שבהם שנינו קידשנו את הנפש האחרת (כלומר, באותו זמן שהיא קִדְּשָׁה אותנו, הוא קִדְּשָׁה אותה). לא רצינו לנקוט לשון שְׁמִרְמוּ מכירה אלא קדושה רוחנית. כששִׁמְשְׁנו בשורש "קדושה", הִתְכַּוְּנוּ להדגיש את המעשה הקדוש בהקדשת מערכתנו היחסים. כל נכס גשמי ורוחני שהיה לנפש אחת וכל הנפש ההיא היו מאוחדים לתוך קישור נפשותינו: "דכולא נפשא איקדשת לכולא דילה".

האמת היא שמבחינה הלכתית, זהו (בנוסף לעדויות) כל מה שחָיָב להופיע בטקסט כתובה: הזכרת התאריך והמקום והנפשות המשתתפות ומה שקרה (הקדשת מערכת יחסים). כל השאר הוא פרטים בחירתיים ממנהגים שהתפתחו והתארכו במשך תולדות היהדות.

To be precise, we added here "via *Shetarot*" to highlight how we enacted the sanctity of our union (as Mishnah Kiddushin 1:1 writes regarding the enactment of *Nissu'in*, "Lifting" of newly possessed women, or "Marriages," that there are three ways of enactment: "through money, through a *Shetar*, and through sexual intercourse"). We specified how we entered the sacredness of our renewing relationship.

Instead of "Be unto me as [my] woman," we wrote, "that the entirety of one soul is sanctified to the entirety of the other." "Be unto me as [my] woman" is offensive to the ideals of a ceremony where the partners seen as equals in their society. "Be unto me as [my] woman" is also problematic when someone writes or speaks a sentence that intends to enact a marital connection with someone who does not identify as a woman—whether that be a man or someone who is androgynous, hermaphrodite, trans*, intersex, *tumtum* (a Rabbinic category referring to someone whose male sexual organ is internally placed, rather than external; or someone whose sex is not easily "identifiable"), and others.

The truth is that the language of Kiddushin that is referenced here is somewhat problematic in that the "selling" implied in

כדת משה וישראל ואנא⁷ אפלח ואוקיר ואוזין ואפרנס יתיכי ליכי⁸ כהלכות גוברין יהודאין⁹ דפלחין

the root of the word kiddush, which is a type of subjugation (just as the words *me'ureset* and *mekuddeshet*, both meaning “betrothed,” in fact bear the same legal ramifications and consequences in Tosefta Kiddushin 1:1 [in Saul Lieberman’s edition], wherein the following is written: “A woman who is purchased... purchases herself {back}... How? If {a man} gave her money [or something equivalent to money], and he said to her, ‘Behold, you are *mekuddeshet* {meaning “reserved”} for me,’ or ‘Behold, you are *me'ureset* {meaning “betrothed”} to me,’ or ‘Behold, you are to me a woman [of mine]’—behold, she is now *mekuddeshet*.”

In light of this, we opted to reference not kiddushin that is familiar to the Talmudic tradition and to most Halakhic decisors (at least until now), but rather a *kiddushin* of our own wherein we both sanctified the soul of the other (as in: while Raysh sanctified Jonah, Jonah sanctified Raysh). We did not want to choose language that would allude to a transaction, but rather spiritual holiness. When we used the root of the word *kedushah* (“holiness”), our intention was to emphasize the holy act in the sanctification of our relationship. All spiritual and physical property that belonged to one of these two souls and the entirety of that soul were unified in a binding of our souls: “that the entirety of one soul is sanctified unto the entirety of the other.”

From the standpoint of Jewish law, all that is required in a Ketubbah is: the date, the location, the participating parties, the facts of what happened, and statements of testimony. The remainder of the Ketubbah includes details that are optional and have—over time—increased in number, length and wordiness.

7 במקום מילה זו, השתמשנו במילה “תַּתְּרַתִּיהוּן” (בעברית, “ושַׁתִּיהוּן”) כדי שהמלים הבאות בשקסט היו יכולות לכלול את אחריותינו מנפש אחת לשנייה.

In lieu of this word, we wrote “and both of them” so as to enable the following words in the text to be inclusive of our mutual responsibilities to one another.

8 מפני שלא כתבנו שטרות שהבטיחו שאחת הנפשות תתחייב בכל האחריות הנוכרות ברב הכתובות הנפוצות (בעידננו), כתבנו לא בגוף ראשון בלשון שמרמו שעבוד (“אפלח ואוקיר ואוזין ואפרנס יתיכי ליכי”), אלא בגוף שלישי ברבים כדי לרמוז הידידות (“ליפלחין ולוקירין וליזונן וליפרנסן חדא לחדא”). אף על פי שנפוץ הוא המנהג להזכיר את אחריות אלו, אין לשון קבוע שתקנו החכמים הקדומים לבטא את נושאים אלה ואין חיוב להשתמש בלשון מסוים כדי להזכיר את אחריות אלו.

Because we did not write *Shetarot* that promised that only one of the two of us would be obligated in the obligations mentioned in the most widespread of Ketubbot of our times, we chose not to write in the first person (which implies the subjugation of “I will serve, and I will cherish, and I will sustain, and I will support you”). Instead we wrote in the third person, suggesting mutuality (“they will serve and cherish and sustain and support each other”). Though it is a widespread practice to mention these responsibilities, there is no exact set text that the early sages of the Jewish tradition ever established to articulate these subjects, and there is no obligation to use any specific language in the Ketubbah’s listing of these responsibilities.

9 כתבנו “כהלכות יהודאין.” כל אלה שמזדהים עם יהדות נקראים “יהודים” (בארמית “יהודאין”), ואינו חשוב מהו המגדר או המין שלהם. לכך, לא ראינו סיבה משכנעת בעד לדיק “גוברין” (גברים בארמית) בקטע זה.

We wrote “According to the Halakhic laws of Jews.” All those who identify with Judaism are called “Jews” collectively, and it is not important here how they identify their gender or sex. Therefore, we did not see a convincing reason in favor of specifying “Jewish men” (rather than “Jews”) in this section.

ומוקרין וזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא¹⁰ ויהיבנא ליכי כסף זווי _____ דחזי ליכי ומוזוניכי וכסותיכי וסיפוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא וצביאת מרת _____ דא והות ליה לאנתו ודן נדוניא דהנעלת ליה בין בכסף בין בזהב בין בתכשיטין במאני דלבושא בשימושי דירה ובשימושא דערסא הכל קבל עליו מר _____ חתן דנן ב _____ זקוקים כסף צרוף וצבי מר _____ חתן דנן והוסיף לה מן דיליה עוד _____ זקוקים כסף צרוף אחרים כנגדן ס"ה _____ זקוקים כסף צרוף ועוד _____ וכך אמר מר _____ חתן דנן אחריות שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא קבלית עלי ועל ירתי בתראי להתפרע מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודעתיד אנא למקנא נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כלהון יהון אחראין וערבאין לפרוע מנהון שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא מנאי ואפילו מן גלימא דעל כתפאי בחיים ובמותי, מן יומא דנן ולעלם ואחריות וחומר שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא קיבל עלי _____ חתן דנן כחומר כל שטרי כתובתות ותוספתות דנהגין בבנת ישראל העשוין כתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא מן _____ בן _____ חתן דנן למרת _____ בר' _____ דא¹¹ על כל הא דכתוב

10 לגבי המילים "דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא," לא מצאנו שום פסק בשלחן ערוך או ספרים דומים ששכנע אותנו שיש חובה לדיק את אחריות אלו בלשון זה; לכך השמטנו.

For the words "who serve and cherish and nourish and support their wives in truth," we did not find any Halakhic ruling that convinced us that there is an obligation to specify that these responsibilities be articulated in this exact language. Therefore, we omitted them.

11 קְתִיבָתָנוּ לֹא נִגְעָה בְּכָל נושאי המילים "ויהיבנא ליכי כסף זווי _____ דחזי ליכי ומוזוניכי וכסותיכי וסיפוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא וצביאת מרת _____ דא והות ליה לאנתו ודן נדוניא דהנעלת ליה בין בכסף בין בזהב בין בתכשיטין במאני דלבושא בשימושי דירה ובשימושא דערסא הכל קבל עליו מר _____ חתן דנן ב _____ זקוקים כסף צרוף וצבי מר _____ חתן דנן והוסיף לה מן דיליה עוד _____ זקוקים כסף צרוף אחרים כנגדן ס"ה _____ זקוקים כסף צרוף ועוד _____ וכך אמר מר _____ חתן דנן אחריות שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא קבלית עלי ועל ירתי בתראי להתפרע מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודעתיד אנא למקנא נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כלהון יהון אחראין וערבאין לפרוע מנהון שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא מנאי ואפילו מן גלימא דעל כתפאי בחיים ובמותי, מן יומא דנן ולעלם ואחריות וחומר שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא קיבל עלי _____ חתן דנן כחומר כל שטרי כתובתות ותוספתות דנהגין בבנת ישראל העשוין כתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא מן _____ בן _____ חתן דנן למרת _____ בר' _____ דא¹¹. מילים אלו מזכירות את המכיר של האשה הנקנית ואת הנדוניא. פשוט, מפני שבסביבתנו אינו קונה איש את אשתו ואינה כל נפש קונה שום נפש מקוננת (חוץ מדיני עבדות, אבל אלה כנגד החוק ואינם קשורים לחתונות), ומפני שלא הבנו את הקדושין שלנו כקדושין של מכירה ושמירה אלא כהעלת רוחניות מערכת יחסינו, לא הזכרנו שום דבר שהיה ישירות קשור לכספים.

Our Ketubbah did not deal with any of the matters referenced in the words from *veyahiv'na likhi kesef* (כסף, ויהיבנא ליכי כסף, "I give to you money") until the words *vekaneina min _____ ben _____ hatan denan lemarat _____ b'reih _____ da* (וקנינא דא _____ בר' _____ חתן דנן למרת _____ בן _____ מן _____ son of _____ our groom this Ms. _____ daughter of _____). These words refer to the sale of the purchased woman and her dowery. Simply, because in our environs, men do not buy women (and nobody buys anybody, except in cases of slavery, which is illegal and irrelevant to marriage); and because we did not understand our Kiddushin to be a mercantile, proprietary Kiddushin so much as we understood it as a spiritual elevation of our relationship; we did not mention anything directly related to money.

12 יש מגון שנויים בלשון שמשמשים כל אלה שכותבים כתובות אשכנזיות. התחביר של מאמרי הכתובה הנפוצה מסובך מפני שלפעמים אפשר להקרא כמשפט אחד אך ארוך (וואת תמוכה דרך העדר נקודות הקריאה והתחביר). כשכתובה מזכירה "על כל הא דכתוב ומפורש", נראה לנו שמתחיל משפט חדש, או שהמשפט נבנה מחלקים אי-מחברים. בנוסחנו, "וְאִיךְ דְּכֹלָא אִידֶךְ דְּכְתִיב" ("ואיך שכל זה שכתוב") הוא המשכת המשפט האחד של הכתובה (כלומר: "איך נפשא... כתבו... ואיך דכולא אידך דכתיב"; שהפועל "כתבו" קשור למשואי "איך נפשא..." ו"ואיך דכולא אידך"). יש להערות שמבחינה הלכתית, אין חיוב לאחידת משפט. דבר אחר, יש לומר ש"דכתוב" היא מזיגת ארמית ("ד" במקום "ש") ועברית ("כתוב" במקום "כתיב"). לא היה יפה בעינינו להתעלם משגיאה נפוצה זו. כתבנו את הפרָוּה, כשאר כתובתנו, בארמית. וסופית, יש לדיק שאין צורך הלכתי לנמק שחוץ משכתוב, גם הוא מפורש. אם היה כתוב בהדיא, היה מפורש. לדעתנו, היה קל להבין את כתובתנו הנפשטת די יותר מכתובה ארכה "מנהגית". אף על פי שאינו כתוב שמפורש הכל, היה ברור שְׁבָרוּר הכל.

The language of the Ashkenazic Ketubbah varies considerably throughout different periods and regions. The grammar of the phrases of the most widespread Ketubbah is commonly complicated since most of the Ketubbah can generally be read as one long sentence (and the confusion is hardly assuaged by the Ketubbah's lack of vowels or punctuation marks). When the "standard" Ketubbah mentions *al kol ha dekhativ umforash* (על כל הא דכתוב ומפורש), "regarding all this that is written and made clear", it seems to us that a new sentence has started, or that the Ketubbah's singular overarching sentence is simply made up of disconnected fragments. In our Ketubbah, *ve'eykh dekholla idekh dikhtiv* (וְאִיךְ דְּכֹלָא אִידֶךְ דְּכְתִיב), "and as all that which is written" is the continuation of the Ketubbah's singular sentence (thusly, "that [each] soul... wrote... and as all that which is written"), for the verb "wrote" is connected to the subjects "that [each] soul..." and "that which is written". (It is noteworthy that from a Halakhic perspective, there is no reason to write the whole Ketubbah as one long sentence.) Additionally, it is possible to see *dekhativ* (דכתוב, "that which is written") as a hybrid of Aramaic (*de*, ד, Aramaic for "that;"; instead of *she*, ש, Hebrew for "that;") mixed with Hebrew (*khatuv*, כתוב, Hebrew for "written" instead of Aramaic's *ketiv*, כתיב). We did not want to ignore this widespread error. We wrote the phrase "that which is written" instead completely in Aramaic (*dikhtiv*, דכתיב). And finally, it is worth noting that there is no Halakhic need to qualify in the Ketubbah that, aside from that it is "written," it is also "made clear." If the Ketubbah has been written clearly, then of course its content has been made clear! In our opinion, our basic Ketubbah was easy to understand, especially compared to the current "standard" long Ketubbah. Though it is not written that everything is "made clear," it should be made clear that everything was made clearly.

13 שמרנו על המילה "לעיל", אך הוספנו קצת כדי לתאר את המשוא המרכב: "דכלא דכתיב לעיל קביל על תרתין נפשתינא הלין בְּמָנָא דְּכָשֶׁר לְמִיקְטָר" שבעברית היא "ושכל שכתוב למעלה מקבל על שתי נפשות אלו במנה שפשר להתקשרות" נפשות).

We preserved the word *le'eyl* (לעיל, "above"), but we added a bit to describe the multilayered grammatical object: *dekholla dikhtiv le'eyl kevil al tarteyn nafshatana haleyn bemana dekhasher lemiketar* (דכלא דכתיב לעיל קביל על תרתין נפשתינא הלין בְּמָנָא דְּכָשֶׁר לְמִיקְטָר), "[that] everything that has been written above has been accepted upon these two souls in the valid manner of interconnecting souls."

14 האמת היא ש"מנא" ("המנה") הוא שְׁמֶזְכֶׁר אינו משמעותי רוחנית או דתית או אחרת לנו כשמובן כהפניה למדידת כסף, אך יכול להדהד בלבנו כזכר למדידה בצורת מְדָה (כמו מדת החסד או מדת האהבה וכוליה).

The truth is that *mena* (מנא, "the [acquisitional] manner") that is referenced is not spiritually or religiously or otherwise

דכשר למקניא ביה¹⁵ והכל שריר ובריר¹⁶ וקיים¹⁷

נאום _____ עד

נאום _____ עד

ליתר תוקף ואלומי מילתא לאשר ולקיים ככל האמור למעלה באתי בעצמי עה"ח ביום הנ"ל נאום החתן הנ"ז.¹⁸

meaningful to us, when understood as referencing a monetary measurement; however, the *mena* could resonate with our hearts as a reminder of measurement in the form of a “good measure” of character.

15 עקר טקסנו לא היה קנין אלא קשור נפשות. החלפנו במקום “למקניא ביה” (“לקנות אותו”) “למיקטר” (“להתקשר”).

The essence of our ceremony was not an “acquisition” but a binding of souls. In place of *lemekenya veyh* (למקניא ביה, “to purchase one”), we wrote *lemiketar* (למיקטר, “to interconnect”).

16 לא תמיד מופיעה מילה זו. לא כללנו אותה.

This word does not always appear in a Ketubbah. We did not include it.

17 אף על פי ש”והכל שריר וקיים” בעברית, כללנו את החתימה הזאת כי הרגשנו משהו רגשי במסורת הפרזה הזאת ואין שום פגיעה בכלילת מלים אלו. תודה לאבינו מורינו ומסדר קדושינו הרב רפאל פרץ בן שמחה וחנה רנק שהציע לנו לכלול את מלים אלו.

Even though *vehakkol sharir vekayyam* (והכל שריר וקיים, “and everything is in proper good standing”) is Hebrew, rather than Aramaic, we included this conclusive phrase because we felt that there was something traditionally sentimental about this phrase, and there is no terrible offense in including these words. Special thanks to our father, teacher, and officiant, Rabbi Perry Raphael Rank, who advised that we keep these words.

18 תוספת זו מהמלה “ליתר” עד “הנ”ז” אינה נצרכת בשם שום סיבה הלכתית. אמנם, כל עוד שלא תסתיר שאר הכתבה, כל כתבה וכתבה יכולה לכלול כל תוספת שנרצית.

This addition, from the word *leyeter* until *han”z* is not needed on account of any Halakhic reason. (Indeed, so long as it would not counter anything else written, any Ketubbah can include any addition desired.)